BIULETYN KOWIEŃSKI

Nr. Wilno, dnia 11 maja 1936 r. 1455.

Treść numeru:

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Dział. Str.

Kronika.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI
NARODOWYCH NA LITWIE.

Kronika.

x

x x

Wydawnictwo informacyjne Instytutu Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej. (Referat Litewski).

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

I/. DOKOŁA USTAWY O WYBORACH DO SEJMU. "L.Aidas" z 3.V. 1936 r. :

Gabinet Ministrów już przyjął projekt ustawy o wyborach do Sejmu. Jak donoszą, w kwestjach istotnych projekt jest już ostatecznie rozważony i uchwalony. Nie jest jeszcze ostatecznie ustalone, na ile dni przed głosowaniem muszą być sporządzone spisy wyborców, ile dni będzie wyznaczonych na składanie skarg i ich rozważanie i t.p. Będzie to ustalone na najbliższem posiedzeniu Gabinetu Ministrów.

Również jeszcze nie są ostatecznie ustalone okręgi wyborcze. Będzie ich kilka. Do jednego okręgu wejdzie od 3 do 4 powiatów.

Przewidzianem jest, że jeszcze w bieżącym tygodniu wszystkie szczegóły ustawy będą opracowane i projekt zostanie przekazany Prezydentowi Państwa. Gdy Prezydent Państwa ustawę podpisze i ogłosi, wybory zostaną niezwłocznie zarządzone.

Aby wybory nie zaciągnęły się aż do żniw, przygotowania do wyborów w miarę możności zostały już rozpoczęte. W bieżącym tygodniu wójtowie i burmistrze rozpoczną sporządzanie list wyborczych.

Projekt ustawy został zredagowany zgodnie z 25 i 26 paragrafami Litewskiej Konstytucji, które ustalają zasadnicze wytyczne wyborów do Sejmu. Paragrafy te brzmią jak następuje:

§ 25 posłowie są wybierani drogą powszechnego, równego, bezpośredniego i tajnego głosowania według systemu proporcjonalnego. Sposób wyborów do Sejmu ustala ustawa.

§ 26 posłów do Sejmu mogą wybierać pełnoprawni obywatele litewscy, mężczyźni i kobiety w wieku wyżej lat 24, mogą zaś być obierani w wieku powyżej 30 lat.

/Ograniczenie czynnych praw wyborczych w nowej ustawie ma być oznaczone mniej więcej tak w ostatnich zmianach ustawy o wyborach do Sejmu/. A więc główne zasady wyborów zostają te same, co i przy poprzednich wyborach. Jednak będą też wprowadzone pewne inowacje, zmierzające do usunięcia możliwości szkodliwych wpływów na wybory. Będzie się zwłaszcza usiłowało usunąć od wpływu na wybór posłów partje odległe od potrzeb ogółu oraz wypadkowe drobne ugrupowania.

Na mocy § 24 Konstytucji będzie ustalona ilość posłów. Projekt przewiduje wybór jednego przedstawiciela na 50 tys. mieszkańców. Jeżeli w okręgu reszta będzie przekraczała 30 tys. mieszkańców, wówczas będzie dodany jeszcze jeden mandat. W ten sposób w przyszłym Sejmie posłów powinno być 49 lub 50.

Wybory do Sejmu odbędą się w czerwcu. Ustawa przewiduje, że kandydatury do Sejmu będą mogły wystawiać samorządowe rady powiatowe i miejskie.

Na tych kandydatów wyborcy będą mogli głosować, według swego widzimisię. List wyborczych, wystawionych przez partje lub ugrupowania nie będzie. Lista będzie tylko jedna, do której wejdą rozmaite kandydatury przedstawione przez samorządy. Przewidzianem jest, że i mniejszości, jak np.Żydzi otrzymają kilka miejsc w Przedstawicielstwie Narodowem. Według oświadczenia Ministra Spraw Wewnętrznych gen.Czaplikasa, Żydzi będą mieli w nowym sejmie conajmniej 2 mandaty. /C-1/9/.

2/. PRZYJAZD GUSTAJNISA. "L.Žinios" z 5.V.1936 r.: 4-go V.przybył do Kowna korespondent "L.Aidasa" W.Gustajnis . /C-16/1/.P.

3/. WSTRZYMANIE RUCHU W POWIECIE MARJAMPOLSKIM. "L.Žinios" z 5.V.1936 r.: Marjampolski komendant wojenny płk. Karbelis , opierając się na § Ustawy o Nadzwyczajnej ochronie państwa ogłosił mieszkańcom, że wszelki ruch w powiecie marjampolskim zostaje wstrzymany między godz.22 i 3 rano. Wyjątek stanowią miasta Marjampol, Kalwarja, Preny i Kozłowa Ruda. Za nieprzestrzeganie tego rozporządzenia grożą kary 5.000 lt. grzywny, albo 3 mies.więzienia. Od 1 maja podobny zakaz ruchu obowiązuje również w powiatach: wyłkowyszkowskim i szakioskim. / C-1/4/.P.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH NA LITWIE.

K r o n i k a .

4/. POZBAWIENIE PRAWA PRAKTYKI ADWOKACKIEJ. "Dzień Polski z 5.V.1936 r.: Ministerstwo Sprawiedliwości w dniu 26 b.m. pozbawiło prawa zajmowania się adwokaturą adw.Henryka Charmańskiego, zamieszkałego w Wiłkomierzu. Odnośne rozporządzenie podaje tylko zainteresowanemu wiadomość o jego "zwolnieniu z adwokatury z dniem 1 lipca 1936 r.", bez podania jakichkolwiek motywów. /D-2/1/.P.

5/. WIEC ANTYPOLSKI NA UNIWERSYTECIE KOWIEŃSKIM. "Rytas" z 4.V.1936 r.:
3 maja w ramach semestru wileńskiego prof.W.Biržyszka miał odczyt na temat prasy i bibljotek w kraju wileńskim. Następnie studenci zorganizowali zebranie protestacyjne spowodu represyj stosowanych przez Polaków w stosunku do Litwinów w Wileńszczyźnie. Studenci przemawiali bardzo ostro i uchwalili rezolucje protestacyjne jak np. domagające się zastosowania w Litwie w stosunku do Polaków podobnych represyj jak w Wileńszczyźnie, zwolnienia z posad urzędników o polskiej orjentacji, którzy mówią w domu po polsku i dzieci z organizacyj litewskich wszystkich Polaków, którzy pod narodową przykrywką, nosząc uniform rozmawiają głośno na ulicy po polsku, lub udają prawomyślnych skrycie popierają Polaków, nie zwracania uwagi na apelacje u "szczególnych pań", przyśpieszenia parcelacji polskich dworów, pozostawiając właścicielom 40 ha bez zabudowań, jak to już zrobiono w Łotwie, zamknięcia organizacyj polskich, ogłoszenia na Uniwersytecie Witolda Wielkiego tygodnia bojkotu Polaków w dniach 3 - 10 maja. /D -2/1/.

6/. SPRAWA REPREZENTACJI POLAKÓW Z LITWY NA UROCZYSTOŚCI 12 MAJA. "Dzień Polski" z 5.V.1936 r.: Jak się dowiadujemy, Zarząd Główny T-stwa "Pochodnia" czynił starania w celu uzyskania zezwolenia na wyjazd do Wilna dla wzięcia udziału w uroczystościach żałobnych w dniu 12 maja delegacji z 30 osób, w której skład mieli wejść przedstawiciele wszystkich polskich organizacyj w Litwie ich oddziałów. Ponieważ władze zgodziły się udzielić zezwolenie na wjazd tylko 5 osób, delegacja wyjechać nie będzie mogła. /D-2/1/.

7/. NAPAD NA CZYTELNIĘ POLSKĄ W SZYRWINTACH. "Dzień Polski" z 5.V.1936 r.: W nocy z 29 na 30 kwietnia w lokalu czytelni wiłkomierskiego Towarzystwa "Oświata" w Szyrwintach nieznani sprawcy wybili w 3 oknach szyby, zerwali antenę od radja oraz wyłamali ramę okna. Następnego rana powiadomiona o tem policja spisała protokuł i w obecności dwuch świadków oceniła dokonane straty. /D-2/1/.

8/. NIEDOJŚCIE DO SKUTKU ZEBRANIA POLSKIEGO TOWARZYSTWA DROBNEGO KREDYTU W OLICIE. Drogą pośrednią otrzymujemy następującą wiadomość:
24 kwietnia r.b. zjawił się podczas walnego zebrania członków nadniemeńskiego polskiego towarzystwa drobnego kredytu w Olicie miejscowy policjant Szyłejko, rozkazując zebranym opuścić salę, ponieważ jest już 12 godzina a zebranie jeszcze się nie rozpoczęło. Dzięki wyjaśnieniom członka Zarządu T-stwa p.Klidzio zebranie miało możność rozpoczęcia obrad. Jednak po obraniu przewodniczącego p.Korewy i na sekretarza p.Sokołowskiego tenże Szyłejko oraz przybyły z Kowna przedstawiciel inspekcji kredytowej p.Wariakois zażądali by zebranie prowadzono wyłącznie w języku litewskim, dodając, że w przeciwnym razie zebranie zostanie rozwiązane. Przewodniczący wobec tego zaczął prowadzić zebranie w języku litewskim i polskim. Wariakois i Szyłejko sprzeciwili się temu. Wobec tego, że zebranie uchwaliło prowadzenie obrad w języku polskim / w wyniku głosowania/ Szyłejko rozkazał zebranym opuścić salę. /D-2/1/.P.

----oOo-------